

การประเมินสมรรถนะ (COMPETENCY ASSESSMENT)

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปวีร์ กาญจนภิ นิลผาย
คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

สมรรถนะ (Competency)

- คือ กลุ่มของคุณลักษณะใด ๆ ที่อยู่ภายในบุคคล ประกอบด้วย ความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และเจตคติ (Attitudes) ที่จำเป็นในการปฏิบัติงานใดงานหนึ่ง (Job Roles) ให้ประสบความสำเร็จและมีความโดดเด่นกว่าคนอื่น ๆ ในเชิงพฤติกรรม

องค์ประกอบของสมรรถนะ

- สมรรถนะประกอบด้วย 3 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่
 - ความรู้ (Knowledge) หมายถึง ความสามารถในการอธิบาย ถ่ายทอด ความรู้ที่มีอยู่ให้เพื่อนร่วมงาน หรือ ผู้ใต้บังคับบัญชา และสามารถนำความรู้เหล่านั้นมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน ได้จนเป็นผลสำเร็จ

องค์ประกอบของสมรรถนะ

- สมรรถนะประกอบด้วย 3 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่
 - ทักษะ (Skills) หมายถึง ความชำนาญ หรือความเชี่ยวชาญในการปฏิบัติงานจนสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ด้วยความมุ่งมั่นจากจิตใจและร่างกาย

องค์ประกอบของสมรรถนะ

- สมรรถนะประกอบด้วย 3 องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่
 - เจตคติ (Attitudes) ได้แก่แนวคิดส่วนตน (Self – concept) แรงผลักดันภายใน (Motive) อุปนิสัย (Traits) หรือภาพลักษณ์ส่วนตน (Self –image) ซึ่งสังเกตได้จากพฤติกรรมที่แสดงออกมา โดยเจตคติเป็นส่วนที่มีความท้าทายสำหรับการพัฒนาคน เนื่องจากเจตคติเป็นสภาวะทางความคิด ความรู้สึก ที่ผ่านการปลูกฝังมาตามช่วงวัยและขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของแต่ละบุคคล

ทฤษฎีภูเขาน้ำแข็ง (Competency Iceberg)

- สิ่งที่อยู่เหนือน้ำ คือ ความรู้และทักษะ (Knowledge & Skill) ซึ่งเป็นสิ่งที่สามารถแสดงออกทางพฤติกรรมที่เรามองเห็นได้ แต่ใต้อภูเขาน้ำแข็งมีหลายอย่างที่ซับซ้อนอยู่ นั่นคือ เจตคติ (Attitudes) ไม่ว่าจะเป็น บทบาทที่แสดงออกต่อสังคม (Social Role) ภาพลักษณ์ภายใน (Self-Image) อุปนิสัย (Traits) และแรงผลักดันเบื้องต้น (Motive) ซึ่งทั้งหมดนี้คือคุณลักษณะที่ต้องพิจารณาเพื่อตอบว่าบุคคลใดบุคคลหนึ่งนั้นมีสมรรถนะตามที่ระบุไว้หรือไม่

สมรรถนะ (Competency) แบ่ง ออกเป็น 2 ประเภทหลักๆ ได้แก่

- สมรรถนะหลัก (Core Competency) คือ สมรรถนะพื้นฐานที่ตรงตามความต้องการขององค์กร และเป็นสมรรถนะที่ทุกคนในองค์กรต้องมีส่วนร่วมกัน
- สมรรถนะประจำหน้าที่งาน (Functional Competency) คือ สมรรถนะที่กำหนดเฉพาะเจาะจงตามลักษณะงานที่ปฏิบัติ ส่งผลต่อความสำเร็จของงาน

สมรรถนะครูประกอบด้วย สมรรถนะหลัก และสมรรถนะประจำสายงาน ดังนี้

- 1. สมรรถนะหลัก (Core Competency) ประกอบด้วย 5 สมรรถนะ คือ
 - 1.1 การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน
 - 1.2 การบริการที่ดี
 - 1.3 การพัฒนาตนเอง
 - 1.4 การทำงานเป็นทีม
 - 1.5 จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพครู

2. สมรรถนะประจำสายงาน (Functional Competency) ประกอบด้วย 6 สมรรถนะ คือ

- 2.1 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้
- 2.2 การพัฒนาผู้เรียน
- 2.3 การบริหารจัดการชั้นเรียน
- 2.4 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ และการวิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน
- 2.5 ภาวะผู้นำครู
- 2.6 การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการจัดการเรียนรู้

การประเมินสมรรถนะ (Competency Assessment)

- หมายถึง การประเมินว่าบุคลากรขององค์กร มีความรู้ ทักษะและความสามารถหรือแสดงพฤติกรรมในการ ปฏิบัติงานได้มากน้อยเหมาะสมหรือเพียงพอที่จะ ปฏิบัติงานให้บรรลุตามที่ได้รับมอบหมายและผลักดันการ ดำเนินงานตามกลยุทธ์ได้หรือไม่

การประเมินสมรรถนะ (Competency Assessment)

- เป็นการประเมินความสามารถของบุคลากรแต่ละตำแหน่งงาน เพื่อสรุปสมรรถนะของพนักงานที่ควรปรับปรุงหรือพัฒนา (Competency Gap) ซึ่งสามารถใช้เป็นแนวทางในการ กำหนดหลักสูตรหรือโปรแกรมที่จำเป็นในการพัฒนาตาม สมรรถนะที่ต้องการปรับปรุง

วิธีการประเมินสมรรถนะ

- การประเมินตนเองและการประเมินร่วมกับผู้อื่น (Self Assessment and Boss Assessment) อาจใช้ การประเมิน 180 หรือ 360 องศา (360 Degrees Evaluation) เช่น การประเมินจากเพื่อน การประเมินจากครู
- การสังเกตพฤติกรรม (Observation)
- แบบทดสอบสมรรถนะ (Knowledge and Skills Test) เช่น แบบทดสอบความรู้หรือทักษะความชำนาญ
- การสัมภาษณ์ (Interview)
- แบบสอบถาม (Questionnaire)

3.2.2 การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลสามารถแบ่งออกเป็น 2 ระดับ คือ การวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละสมรรถนะ ผลการประเมินที่ได้จากแหล่งประเมินต่างๆ ในแต่ละสมรรถนะ จะมีคะแนนอยู่ระหว่าง 0 – 3 แล้วนำผลการประเมินแต่ละแหล่งมาคำนวณหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) เพื่อเป็นค่าคะแนนในแต่ละสมรรถนะของผู้เรียน โดยมีระดับคุณภาพของสมรรถนะดังต่อไปนี้

ระดับคุณภาพ	เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ
ดีมาก/ผ่านขั้นสูง	มีคะแนนตั้งแต่ร้อยละ 75 ขึ้นไป
ดี/ผ่าน	มีคะแนนระหว่างร้อยละ 40 -74
ปรับปรุง/	มีคะแนนต่ำกว่าร้อยละ 40

3.2.3 การวิเคราะห์ข้อมูลของสมรรถนะในภาพรวมนำคะแนนที่ได้ในแต่ละสมรรถนะมา

คำนวณหาคะแนน

เฉลี่ยในภาพรวมของทุกสมรรถนะ (ผลรวมของคะแนนในทุกสมรรถนะหารด้วยจำนวนสมรรถนะ) และนำไปเทียบกับ
เกณฑ์ในการตัดสิน ดังต่อไปนี้

ระดับคุณภาพ	เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ
ดีเยี่ยม	มีผลการประเมินในระดับดี/ผ่าน ครบทั้ง 5 สมรรถนะ
ดี	มีผลการประเมินในระดับดี/ผ่าน 4 สมรรถนะ
พอใช้	มีผลการประเมินในระดับดี/ผ่าน 3 สมรรถนะ
ปรับปรุง	มีผลการประเมินในระดับดี/ผ่าน 1-2 สมรรถนะ

ตัวอย่างแบบประเมินสมรรถนะ

แบบประเมินสมรรถนะสำคัญ สำหรับผู้เรียนประเมินตนเอง

ตอนที่ 1 การปฏิบัติของผู้เรียน

ข้อที่	รายการพฤติกรรม	ความถี่ของการปฏิบัติ		
		ไม่เคย (0)	บางครั้ง (1)	บ่อยครั้ง (2)
สมรรถนะที่ 1 ความสามารถในการสื่อสาร				
1.	ข้าพเจ้าเล่าข่าวหรือเรื่องราวด้วยภาษาของตนเองให้เพื่อนฟังเข้าใจ โดยไม่ต้องเล่าซ้ำ			
2.	ข้าพเจ้าพูดแสดงความคิดเห็นที่มีต่อเรื่องราว ที่อ่าน ฟัง หรือดู จากสื่อ ด้วยภาษาของตนเองให้เพื่อนรับรู้อย่างชัดเจน			
3.	ข้าพเจ้าพูดขอร้องให้ครูลดหย่อนโทษเมื่อข้าพเจ้าหรือเพื่อนทำผิดได้			
4.	ข้าพเจ้าพูดขอร้องครูให้โอกาสในการปรับปรุงชิ้นงานของข้าพเจ้าให้ดีขึ้น			
5.	ข้าพเจ้าหาความรู้และความบันเทิงจากห้องสมุด			
6.	ข้าพเจ้ารำคาญใจเมื่อเห็นข่าวการเมือง			
7.	ข้าพเจ้าแจ้งข่าวประชาสัมพันธ์ด้วยแผ่นป้ายโฆษณา			
8.	ข้าพเจ้าสรุปความรู้ที่เรียนมาได้ด้วยแผนผังความคิดของตนเอง			

แบบประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

ชื่อ.....นามสกุล.....ชั้น.....เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้ครูผู้สอนสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างการจัดการเรียนการสอน แล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับคะแนน

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน	รายการประเมิน (ตัวชี้วัด)	ระดับคุณภาพ			
		ดีเยี่ยม (3)	ดี (2)	ผ่านเกณฑ์ (1)	ไม่ผ่าน เกณฑ์ (0)
1. ความสามารถในการสื่อสาร	1.1 มีความสามารถในการรับ-ส่งสาร				
	1.2 มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ ความคิด ความเข้าใจของตนเองโดยใช้ ภาษาได้อย่างเหมาะสม				
	1.3 ใช้วิธีการสื่อสารที่เหมาะสมมีประสิทธิภาพ				
	1.4 เจรจาต่อรองเพื่อขจัดและลดปัญหาความขัดแย้ง ต่างๆ ได้				
	1.5 เลือกรับและไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยเหตุผลและถูกต้อง				
	สรุปผลการประเมิน				

5. ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี	5.1 เลือกและใช้เทคโนโลยีได้อย่างเหมาะสม				
	5.2 มีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี				
	5.3 สามารถนำเทคโนโลยีไปใช้พัฒนาตนเอง				
	5.4 ใช้เทคโนโลยีในการแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์				
	5.5 มีคุณธรรม จริยธรรม ในการใช้เทคโนโลยี				
	สรุปผลการประเมิน				

<u>เกณฑ์การคะแนนระดับคุณภาพ</u>	ดีเยี่ยม	หมายถึง	พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจน สม่ำเสมอ	(3 คะแนน)
	ดี	หมายถึง	พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจนและบ่อยครั้ง	(2 คะแนน)
	ผ่าน	หมายถึง	พฤติกรรมที่ปฏิบัติเป็นบางครั้ง	(1 คะแนน)
	ไม่ผ่าน	หมายถึง	ไม่เคยปฏิบัติพฤติกรรม	(0 คะแนน)

เกณฑ์การสรุปผล ดีเยี่ยม = 13 - 15 คะแนน ดี = 9 - 12 คะแนน ผ่านเกณฑ์ = 1 - 8 คะแนน ไม่ผ่านเกณฑ์ = 0 คะแนน

คู่มือประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน โรงเรียนอัสสัมชัญสมุทรปราการ

ส่วนที่ 1 เกณฑ์คุณภาพในการประเมินสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน (Rubric)

สมรรถนะที่ 1 ความสามารถในการสื่อสาร

ตัวชี้วัดที่ 1 ใช้ภาษาถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความคิด ความรู้สึกและทัศนคติของตนเองด้วยการพูดและการเขียน

พฤติกรรมบ่งชี้	ระดับคุณภาพ			
	ดีมาก (3)	ดี (2)	พอใช้/ผ่านเกณฑ์ขั้นต่ำ (1)	ปรับปรุง (0)
1. พูดถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจจากสารที่อ่าน ฟัง หรือดูด้วยภาษาของตนเองได้	พูดถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจจากสารที่อ่าน ฟัง ดู ด้วยภาษาของตนเองได้อย่างชัดเจน กล่าวชัดเจน	พูดถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจจากสาร ที่อ่าน ฟัง หรือดู ด้วยภาษาของตนเองได้ค่อนข้างชัดเจน แต่ขาดความชัดเจนบ้าง	พูดถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ จากสารที่อ่าน ฟัง หรือดูด้วยภาษาของตนเองได้บ้าง	ไม่สามารถพูดถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจจากสารที่อ่าน ฟัง หรือดู ด้วยภาษาของตนเองได้
2. พูดถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกและทัศนคติของตนเองจากสารที่อ่าน ฟัง หรือดู ด้วยภาษาของตนเองได้	พูดถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก และทัศนคติ จากสารที่อ่าน ฟัง หรือดู ตามที่กำหนดได้อย่างเหมาะสม กล่าว ชัดเจน ด้วยภาษาของตนเองได้	พูดถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก และทัศนคติจากสารที่อ่าน ฟัง หรือดู ตามที่กำหนดได้อย่างมีเหตุผล ด้วยภาษาของตนเองได้	พูดถ่ายทอดความคิด ความรู้สึก และทัศนคติจากสารที่อ่าน ฟัง หรือดู ด้วยภาษาของตนเองได้บ้าง และมีเหตุผลไม่เพียงพอ	พูดถ่ายทอดความคิด ความรู้สึกและทัศนคติจากสารที่อ่าน ฟัง หรือดู ตามแบบ
3. เขียนถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจจากสารที่อ่าน ฟังหรือดูด้วยภาษาของตนเองได้	เขียนถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจจากสารที่อ่าน ฟัง ดู ด้วยภาษาของตนเอง ได้โดยครอบคลุมครบถ้วน และถูกต้องตามหลักการใช้ภาษา	เขียนถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจจากสารที่อ่าน ฟัง ดู ด้วยภาษาของตนเอง ได้โดยครอบคลุมเป็นส่วนใหญ่ และครอบคลุมสมบูรณ์ และมีข้อบกพร่องในการใช้ภาษารวบรวมและการเขียนคำ ไม่เกิน 2 แห่ง	เขียนถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจจากสารที่อ่าน ฟัง ดู ด้วยภาษาของตนเองได้ โดยครอบคลุมเป็นบางส่วน และมีข้อบกพร่องในการใช้ภาษา รวบรวม และการเขียนคำตั้งแต่ 3 แห่ง แต่ไม่เกิน 5 แห่ง	เขียนถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจจากสารที่อ่าน ฟังหรือดูตามแบบ